

Vejledning om muligheder for at håndtere højt fravær blandt ansatte i grundskolen i den aktuelle smittesituation med COVID-19

1. Indledning

I den aktuelle smittesituation med COVID-19 har flere folkeskoler og fri- og privatskoler et højt fravær blandt deres ansatte grundet symptomer, smitte eller selvisolation som følge af COVID-19.

Ved et højt sygefravær blandt ansatte kan der opstå behov for at omlægge eller udskyde planlagt undervisning.

I situationer, hvor der hverken i medfør af epidemilovens § 33 er udstedt et sundhedsfagligt påbud fra Styrelsen for Patientsikkerhed eller fastsat regler i medfør af epidemilovens § 34, der helt eller delvist forhindrer den almindelige undervisning, skal og kan der ikke iværksættes nødundervisning¹. Det betyder, at et højt fravær blandt ansatte skal håndteres inden for de almindelige bestemmelser i lovgivningen samt de udvidede frihedsgrader, som er fastsat i folkeskoleloven for skoleåret 2021/2022². De udvidede frihedsgrader omfatter omlægning af hele eller dele af den understøttende undervisning og fravigelse af fuld kompetencedækning.

Hvis en skole grundet højt sygefravær blandt dens ansatte ikke kan gennemføre den planlagte undervisning, kan kommunen eller skolen ændre arbejdstilrettelæggelsen blandt ikke sygefraværende ansatte, herunder for folkeskolernes vedkommende midlertidigt omflytte medarbejdere i kommunen, når dette sker i overensstemmelse med de berørtes ansættelsesvilkår, eller gøre brug af vikarer.

---

¹ Nødundervisning gives efter lov om midlertidige foranstaltninger på børne- og undervisningsområdet og folkehøjskoleområdet og for den frie folkeoplysende virksomhed til forebyggelse og afhjælpning i forbindelse med COVID-19, jf. lovebkendtgørelse nr. 2050 af 15. november 2021 som ændret ved lov nr. 2533 af 22. december 2021.

² Se lov nr. 2047 af 14. november 2021 om ændring af lov om folkeskolen (Frihedsgrader til håndtering af faglige udfordringer som følge af COVID-19 hos elever i folkeskolen i skoleåret 2021/22).

21. januar 2022

Kommunen kan også udskyde dele af undervisningen til et senere tidspunkt inden for indeværende skoleår og/eller reducere antallet af skoledage, elevernes undervisningstimal og/eller skoledagens længde under hensyn til overholdelse af reglerne om timal, undervisningstidens varighed og fagrækken i folkeskoleloven.

Neden for beskrives de muligheder nærmere, som en kommune eller skole kan gøre brug af ved højt fravær blandt skolens ansatte i den aktuelle smittesituation med COVID-19.

2. Reduktion af antallet af skoledage, timaltallet og/eller skoledagens længde eller udskydelse af undervisning i folkeskolen

I folkeskoleloven er der vide rammer for at justere antallet og placeringen af skoledage og undervisningstimer i løbet af skoleåret og dermed også skoleugen.

Det fremgår af § 40, stk. 2, i folkeskoleloven, at beslutning om antallet af skoledage, elevernes undervisningstal og skoledagens længde træffes af kommunalbestyrelsen på et møde.

Kommunalbestyrelsen kan således træffe beslutning om en reduktion i antallet af skoledage, elevernes undervisningstal og/eller skoledagens længde. En sådan beslutning kan være konkret eller generel. Hvis den er generel, skal den fastsætte nærmere og begrænsede rammer for i konkrete tilfælde at reducere antallet af skoledage, elevernes undervisningstal og/eller skoledagens længde.

Der er efter folkeskoleloven et minimumstimal i dansk, matematik og historie, der ikke kan fraviges. I øvrige fag er der fastsat et vejledende timal. Det vejledende timal er udtryk for Børne- og Undervisningsministeriets anbefalede timal i det enkelte fag på det enkelte klassetrin. Det er således en lokal vurdering, om det er muligt at leve op til Fælles Mål og kravene til folkeskolens prøver med et mindre antal timer end det vejledende timal.

Hvis kommunen reducerer antallet eller længden af skoledage og/eller timaltallet på en folkeskole, er følgende vigtigt:

- Der skal som minimum tilbydes undervisning svarende til det samlede *årlige* minimumstimal pr. klassetrin, jf. § 14 b i folkeskoleloven.
- I dansk, matematik og historie er der i loven fastsat minimumstimal, der ikke kan fraviges, jf. § 16 i folkeskoleloven.
- Der skal undervises efter fagrækken. Det vil sige i fagene på de klassetrin, som fremgår af folkeskolelovens § 5 (obligatoriske fag) og § 9 (valgfag).

Derudover er det muligt at omlægge skemaet for en periode. Eksempelvis ved at opprioritere undervisningen i nogle fag og udskyde undervisningen i andre fag til et senere tidspunkt i skoleåret 2021/22. Udskudt undervisning vil kunne afvikles som længere moduler eller ekstra undervisningsdage inden for det indeværende skoleår.

Den almindelige undervisning i folkeskolen baserer sig på, at eleverne er fysisk til stede i undervisningen. Det er derfor ikke muligt at erstatte udskudt undervisning med fjernundervisning med mødepligt. En skole kan dog tilbyde ikke-obligatorisk fjernundervisning med frivillig deltagelse til elever, der påvirkes af udskudt eller reduceret undervisning. Eleverne vil have fri fra skole i de udskudte eller aflyste timer, men kan frivilligt deltage i et fjernundervisningstilbud, der fx kan bestå af hjemmeopgaver, oplæg til aktiviteter i hjemmet eller onlineundervisning.

Tilbud om ikke-obligatorisk fjernundervisning med frivillig deltagelse kan også rette sig imod elever, der er omfattet af en sundhedsfaglig opfordring til selvisolation, hvor skolen efter folkeskolelovens bestemmelser har indgået aftale om ekstraordinær frihed, fx ved hustandssmitte, eller elever, der er smittede med COVID-19, men hvor eleverne oplever milde symptomer, der ikke forhindrer undervisningsdeltagelse. Smittede elever vil fortsat skulle registreres som fraværende på grund af sygdom.

Elevers frivillige deltagelse i fjernundervisning må ikke træde i stedet for den almindelige undervisning og kan ikke medregnes i opgørelsen af skolens efterlevelse af minimumstimetal i enkeltfag eller undervisningstidens samlede varighed pr. klassetrin efter reglerne i folkeskoleloven.

Ikke-obligatorisk fjernundervisning med frivillig deltagelse kan eventuelt varetages af ansatte, der er i selvisolation, men ikke sygefraværende, når dette sker i overensstemmelse med de berørtes ansættelsesvilkår.

Læs mere på ministeriets hjemmeside: [Timetal | Børne- og Undervisningsministeriet \(uvm.dk\)](https://www.uvm.dk)

3. Vikardækning, overflytning af medarbejdere og fravigelse af målsætningen om fuld kompetencedækning i folkeskolen

I forbindelse med højt lokalt sygefravær grundet COVID-19 kan kommunen overflytte medarbejdere og/eller vikarer mellem kommunens skoler, når dette sker i overensstemmelse med de berørtes ansættelsesvilkår. Overflytning af medarbejdere og/eller vikarer fra én skole til en anden er særligt relevant i en situation med lokale smitteudbrud.

Kommunen kan også i henhold til overenskomst og arbejdstidsaftalen indgå aftaler om ændringer i normperioden, herunder over- og merarbejde, eller overgang fra deltids- til fuldtidsbeskæftigelse.

Ved udbredt sygefravær på tværs af skoler, opfordres kommunen eller skolen til i det omfang det er muligt at gøre brug af eksterne vikarer.

Kommunalbestyrelsen kan med de udvidede frihedsgrader i skoleåret 2021/22 beslutte at fravige målsætningen om fuld kompetencedækning. Dette kan give mulighed for, at den samme lærer kan undervise i flere fag og dermed dække undervisningen midlertidigt for syge kollegaer.

4. Etablering af nye midlertidige faste hold eller samlæsning

I tilfælde, hvor et stort antal elever er fraværende, kan en skole også træffe beslutning om, at eleverne i en midlertidig periode bliver inddelt i nye faste hold, eller at flere klasser midlertidigt får samlæst undervisning. Der opfordres til, at de nye midlertidige hold eller den midlertidige samlæsning af klasseundervisning har en fast organisering af hensyn til at inddæmme smittetilfælde. Såfremt skolen træffer beslutning om at organisere midlertidige faste hold eller midlertidig samlæsning af klasseundervisning, opfordres der til ekstra opmærksomhed på smitteforbyggende tiltag. Det kan fx være at sikre ekstra rengøring af klasselokalet, hyppig udluftning samt fokus på god håndhygiejne.

5. Konvertering af den understøttende undervisning til andre aktiviteter i folkeskolen

Kommunalbestyrelsen kan i medfør af de udvidede frihedsgrader i skoleåret 2021/22 – efter ansøgning fra skolens leder – godkende, at skolen afkorter skoledagen ved at konvertere hele eller dele af den understøttende undervisning til andre aktiviteter. De medarbejderressourcer, der frigives herved, skal anvendes i den almindelige undervisning. Skolen kan alene konvertere den understøttende undervisning, såfremt skolens leder vurderer, at det er hensigtsmæssigt for at sikre klassens faglige udvikling.

Når fraværet blandt de ansatte ikke længere er højt, er skolen dog forpligtet til at tilføre personaleressourcer svarende til den afkortning, der fandt sted grundet den akutte smittesituation. Dette skyldes, at konvertering af den understøttende undervisning ikke samlet set må føre til en reduktion i personaleforbruget i indeværende skoleår.

I tilfælde, hvor bestemmelserne i folkeskolelovens § 14 b, stk. 1, om en mindste varighed af undervisningstiden fraviges, følger det af folkeskolelovens § 16 b, stk. 4, at kommunalbestyrelsen skal tilbyde eleverne plads i skolens skolefritidsordning, jf. lovens § 3, stk. 7, eller i et andet relevant fritidstilbud i de timer, som fravigelsen vedrører. Kommunalbestyrelsen må ikke kræve særskilt betaling fra forældrene herfor.

6. Særligt om fri-og privatskoler

Fri- og privatskoler har en række frihedsgrader, hvilket i en situation med højt sygefravær blandt skolens ansatte særligt kommer til udtryk på tre

felter. Anvendelsen af disse frihedsgrader skal ske under hensyn til, at skolens undervisning skal stå mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen.

a. Tilrettelæggelse af undervisningen

Fri- og privatskoler kan i en periode tilrettelægge skolens undervisning således, at den fordeles henover dagen. Dette kan fx ske ved at undervise indskolingselever om formiddagen og mellemtrins- og udskolingselever om eftermiddagen, eller ved at et reduceret antal lærere underviser flere klasser på en dag.

Skolen kan også tilbyde hjemmeopgaver - og eventuelt mulighed for virtuel vejledning eller hjælp fra en ansat - i perioder med højt sygefravær. Det vil være frivilligt for eleven at deltage i den virtuelle vejledning, der vil kunne kompensere for eventuelt nedsat undervisningstid, men ikke tælle som egentlig undervisning med obligatorisk deltagelse.

b. Vikardækning i samarbejde med andre skoler og forældre

Fri- og privatskoler kan ikke i samme udstrækning som kommunens folkeskoler overflytte medarbejdere fra en skole til en anden. Fri- og privatskoler kan imidlertid samarbejde med andre fri- og privatskoler, når dette sker i overensstemmelse med de berørtes ansættelsesvilkår.

Mange fri- og privatskoler har etableret samarbejde om enkeltstående aktiviteter, fx i forbindelse med fælles idrætsdage eller lignende. Skolerne opfordres i forlængelse heraf til at afsøge mulighederne for at hjælpe hinanden med vikardækning ved udlån af lærere eller faste vikarer. Et sådant samarbejde vil særligt være relevant i situationer, hvor en skole har et lavt sygefravær, mens en stor andel på en anden skole er fraværende.

En del skoler gør også i forvejen brug af skolens elevers forældre, fx når skolens lærerstab er på kursus eller lignende. Denne mulighed kan skolerne naturligvis også benytte i en ekstraordinær situation med meget højt fravær i lærerstaben. Skolerne kan fx bede forældrene om at stå for en faglig relevant tur ud af huset eller et besøg på forældrenes arbejdsplads. I nogle tilfælde vil forældre også kunne træde til og dække en del af selve undervisningen i et fag eller en klasse.

c. Reducering i antallet af skoledage

Skoleåret omfatter normalt 200 skoledage, jf. friskolelovens § 4. Antallet af skoledage kan imidlertid fraviges i ekstraordinære situationer ved fx udbredt sygefravær blandt ansatte. Skolens bestyrelse kan i den situation beslutte at reducere antallet af skoledage og ændre i skolens ferieplan.